

Bibliothèque numérique

medic@

**Hourmann, J.. - An à primitivâ
solidorum laesione omnis febris
pendet ?**

1823.

[s. l.] : [s. n.]

Cote : 90975

14.

COMPETITIO
AD AGREGATIONEM

JUSSU REGIS OPTIMI

ET EX MANDATO SUMMI REGIE UNIVERSITATIS MAGISTRI INSTITUTA, ANNO 1823.

An à primitivâ solidorum læsione omnis febris pendet?

THESIS

QUAM, DEO JUVANTE, IN SALUBERRIMA FACULTATE MEDICA PARIENSI, PRÆSENTIBUS
COMPETITIONIS JUDICIBUS, PUBLICIS COMPETITORUM DISPUTATIONIBUS SUBJECTAM
TUERI CONABÏTUR

J. HOURMANN, DOCTOR MEDICUS.

Multa renascentur quæ jam cecidere, cadentque
Quæ nunc sunt in honore.

JUDICES.

Præses.

D. ESQUIROL.

Judices.

D. D.

ADELON.
ANDRAL.
CAYOL.
CHOMEL.
FIZEAU.
LANDRÉ-BEAUVAIS.
RÉCAMIER.

Vice-gerentes.

D. D.

GAULTIER-CLAUBRY.
KERGARDEC.
RULLIER.

COMPETITORES.

D. D. MAILLY.

DEFERMON.

GUIBERT.

LÉGER.

HOURMANN.

AYME.

BROUSSAIS.

CHANEL.

DALMAS.

SANDRAS.

GUÉRARD.

D. D. BERJAUD.

SANSON. (ALPH.)

MENIÈRE.

FORGET.

DUBOIS.

ROYER-COLLARD.

VIDAL.

GUYOT.

REQUIN.

GAYDE.

PARISIIS. EX TYPIS E. POCHARD,
via dicta Pot-de-Fer, n° 14.

THESIS.

An à primitivâ solidorum læsione omnis febris pendet?

PROOEMIUM.

QUAM ut mihi sortitam quæstionem integram absolvere possim cum sit immensa materies et tempus urgeat, propositionum sæpius in disserendo formam assecutus sum, et properato semper incessu metam petere necessitas fuit.

Primùm quid per febrem intelligo exponam.

Quid sit febris?

In corpore nostro non sola solida, non solos humores perspicere debemus : principium quoddam sensibus adhuc alienum, sed tamen indubitanter existens, quo organorum elementa et motus pro uniuscujusque actionibus et functionibus peragendis tenentur ac diriguntur, agnoscamus necesse est. Hoc est principium cui omnia in organismo phænomena referenda sunt, sive localia, sive generalia, sive physiologica, sive pathologica manifestentur.

Hujusce ordinis pathologicum et generale phænomenon est febris, actum merum principii vitæ laborantis, damnum oeco-

nomiæ imminens omni ope contrà reluctantis. Ea est vera febris sedes, ea est natura. Non ideò febrem ipsam, cùm nihil aliud sit nisi *mera functio*, ut indigitemus tentandum, sed quomodò aut quâ viâ noxiæ causæ hunc principii vitæ laborem quem febris exprimit, movere et fovere queant. Nunc :

An semper noxiæ causæ, ut principium vitæ moveatur, primitè solidis infigi debent?

An humores nunquàm fœdantur? et eorum fœditate sive primitivâ, sive secundariâ, nonne unquàm febris ortum ducere potest?

An, cùm solidos primùm affici patet, febris ex eorum affectione necessariò pendet?

An deniquè principium vitæ primitè et directè affici posse quis quis profiteatur, ad ineptias abit?

Hæ sunt quot et quàm momentosas incidentes quæstiones quæstio mihi proposita concitat, et quas vicissim, primò pro febribus symptomaticis dictis, secundò pro essentialibus nuncupatis, per argumentationem explanare et perpendere conabor.

CAPUT PRIMUM.

In febribus symptomaticis dictis, an à primitivâ solidorum læsione omnis febris pendet?

Febris symptomatica dicitur : 1° in phlegmasiis; 2° in læsionibus propriè organicis; 3° ad febres symptomaticas accedunt nonnulli in œconomiâ motus, pro functionibus quibusdam præter solitum instituendis suscitatus, sicut lactatio. Post partum nimio sæpiùs immanis furit febricitatio quæ puerperalis nuncupatur et idem symptomatica.

SECTIO PRIMA. *Febris, phlegmasiarum symptomatica dicta.*

Cùm è causâ directâ procederit phlegmasia, si febris accenditur, à solidorum læsione quæ evidenter est primitiva pendet, dummodò sit simplex.

Peculiariora, si in eo occasu invadunt et graviora symptomata, *maligna*, ut dicebant antiqui, eorum fontem non in primitivâ læsione sed aliàs requirere necesse est. Talia febrium genera

ab omni tempore, post gangrenas, post puris larga profluvia, nec non longè latèque diffusos per cutem et telam cellulosa[m] erysipelates, post vulnera sclopetariis armis producta, etc., observaverunt practici, ac in eis explanandis intenderunt. Jàm pridem *Paletta*, *Meckel pater*, *Sasse*, *Hunter*, *Abernethy*, *Travers* malignitatis de quâ agitur veram causam in humoribus contaminatis non modò suspicati erant, sed multoties demonstrarant. Id nostris nuperrimè diebus omninò venit in apertum, et à nostratum doctorum *Breschet*, *Ribes*, *Velpeau*, *Dance* exquisitis et perfectis observationibus constat pus et equidem saniosam materiem, sive ex ipso ulcere exceptam, sive ob tunicarum inflammationem in earum lumine generatam per venas in humorum massam deportatam et transvectam, omnia malignitatis quæ supervenerunt symptomata importavisse. A primitivâ solidorum læsione febris nullo reipsà modo pendet.

Quòd si, nunc ad phlegmasias convertamur quarum causæ occasionales non fuerunt directæ, quæ verbi gratiâ ab hygienicis rebus malè labentibus procedunt, idem quin à solidorum læsione pendeat febris dubitandum, et imò sæpè negandum est.

Peripneumoniam inter istius ordinis phlegmasias assumam. Si ejus decursum intueamur, hæ sunt quas plerùmque observare datum est periodi: 1° Phœnomena generalia; 2° Localia. Quomodò, si læsio ipsomet momento quo febris apparet, non adhuc exstat, ex eâ febris pendere potest? Hoc factum benè observaverant antiqui et febrem ideò peripneumoniam excogitaverant: quoties talis phœnomenorum series eis occurrebat, febrem quasi læsionis causam et non effectum habuerunt. Indè febris rheumatica, dysenterica, etc. His theoriis, si fideles observationis sodales, naturæ semper obtemperamus, indulgere frequentissimè debemus. In multis casibus, principium vitæ directè affectum videtur, et *materiem* nocentem ut expellat, absque ullâ organorum læsione primitivâ, laborare videre est; cùm læsio apparet, à febre pendet, crisis vera fit, *malè locata*, ut aiunt.

Hic de febribus *eruptivis* dictis sermonem habere est locus.

Quis nihil specificum in variolis, in rubedinibus, morbillis, etc., agnoscat? Febrilis motus incubatio diuturna, apparitio cutaneæ phlegmasiæ simul ac febris secessio; febris redux, cum jam phlegmasia vanescit, en phænomenorum series, en progressus. Hic febris à solidorum dominio omninò solvitur, in omni periodo solida dirigit ac pro arbitrio moderatur.

Ex his dictis concludere fas est in phlegmasiis acutis febrem à solidorum læsione sat rarò reipsà pendere; in phlegmasiis contra chronicis aliud fit. Principium vitale diù læsionis organorum patiens, etiamsi in principiis ab eo læsio vera *crisis* instituta fuerit, à longo tempore quiescebat; quòd si novos conatus efficiat, à solidorum læsione subitò recrudescente revocatur, à solidorum læsione febris pendet; quod evenit in gastritidibus inveteratis; etc., etc.

SECTIO SECUNDA. *febris læsionum propriè organicarum symptomata dicta.*

Febris hectica, in læsionibus *organicis* orta, non semper à primitivâ solidorum læsione pendet. Cum tubercula pulmonis in suppurationem, desinunt, purulentam materiam sanguinem, sicut in plagis et vulneribus suprâ dictis contaminare suspicari potest. Ea est opinio quam sustinet doctor *Rochoux*. Ex hâc contaminatione febrilis motus oritur, et specificam suam excerpit faciem. Cum autem tuberculis adhuc crudis manifestatur, à læsione organicâ pendere potest febris; sed in hoc equidem eventu, cum hemathosis in pulmonibus malè necessariò conficiatur, sanguinem pravè compositum principii vitalis conturbationem movere opinari quid impediat?

Hæc de tuberculis, omnes, quæcumque sint, organicas læsiones spectant. Sæpissimè sanguinis fœditas causa febris quæ superveniet haberi debet.

SECTIO TERTIA. *Febris lactea, febris puerperalis.*

De febre lacteâ quid dicam? Nusquam sanè principium vitæ

suam libertatem clariùs demonstrat; puerperalis verò febris non est uniformis, sed quàm variatis læsionibus pendere potest.

Partus œconomiam totam ità impellit et conturbat, ut noxiis causis undiquè larga et promptissima pateat via. Nulla igitur est morbosa commotio, nulla *febris* cui ansa tunc non præbeatur. Ex eo fit ut antiquiores pro febre puerperali quàm plurima descriperint damna; nostris temporibus hujusce febris historia jàm tandem illustrata fuit. E recentiorum observatorum laboribus et investigationibus constat, modò peritoneum solum phlegmasià corripì, sed sæpissimè uterum et ejus annexa. Cùm hæc peritonei seu uteri phlegmasia unica evadit, febris à nullis characteribus peculiariter stipatur. Cùm verò *malignis*, febricitantes mulieres symptomatibus corripuntur, sanguinis adhuc fœditatem invocare necesse est. Id fusiùs comprobaverunt doctores *Velpeau*, *Dance* et permulti alii.

In primo occasu idcirco, febris à solidis pendet, in postremo verò solidorum læsiones pro nihilo ferè haberi debent.

CAPUT SECUNDUM.

La febris essentialibus dictis an à primitivâ solidorum læsione omnis febris pendeat?

Ea est quæstionis pars maximè momentosa, tum primùm, nisi omnes, præcipuas saltem quæ detectæ sunt organorum læsiones exponendum. Quæ in canali digestivo reperiuntur, eis potissimùm studeamus.

SECTIO PRIMA. *Canalis digestivi in febris essentialibus læsiones.*

Ab omni tempore, sed nostro præcipuè ævo, canalis digestivi læsiones, febris tam variæ et multiplices, observatorum intentionem evocarunt. Sic ex earum frequentia jàm pridem concludentes, *Fernel*, febris intermittens in stomacho, duodeno, aut pancreate focum imposuit; *Screta*, *Th. Bartholin* febrem malignam sæpissimè è phlegmasià mesenterii, *Spigel* hemitritem fe-

brem à tenuioris intestini erysipelate, eamdem à stomacho *Dodoëns*, pendere affirmarunt. Idem *Baglivi*, *Rega*, in febris intestinatorum læsiones scrutari quanti interest prædicaverunt.

Exterior. Cùm primùm intestina occurrunt, quandòque in statu normali undèquaque reponi videntur, et quæcumque sit indagatio, nihil huic alienum reperire est. Aliundè immani volumine turgent, et si percutiuntur resonant; cuspide immissâ gazes erumpunt, plerumque foetidissimè olentes; aliundè stricta et ad nihilum ferè reducta, abdominis posticæ parti incumbunt. Quicumque sit hic intestinatorum primus aspectus, fieri potest ut eorum superficies lævis et immaculata remaneat, sed frequens evenit ut rugis asperetur, et maculis inficiatur, cùm numero tum latitudine, nec non colore variè insignitis. Aliquotiès conglomerantur et ità connivent ut molem unam component. Peritonei cavitas tunc sero sanguineo aut purulento, et spurii membranulis immixto impleri solet; intestina si evolvere tentetur, ea perforata non raro invenies.

Alia conniventia intestinatorum species adhuc observatur. Ea est quæ *invaginatio* dicitur. Harum intus susceptionum sedes frequentior est ileum. Attamen *Fabricius de Hilden* et *Bartholinus Hartmann*, *Meckel* crassa intestina invaginata reperierunt. In è nostris mensualibus commentariis (*les Archives*) una inter plurimas à doctore *Buet* editas observatio notatur, in quâ ileum, cæcum, colum ascendens, colum transversale unà in colum descendens iruperant. Auctor germanicus quidam duodenum reperiisse contendit in canali choledoquo intromissum.

Interior. Quòd si nunc ad intestinatorum interiora versemur, et mucosam parietem inspiciamus, numerosiores et quàm multiformes læsiones offendere datum est.

1° Rubores varii, modò lineis arborum ramos referentibus distinguuntur; modò punctati, tum demùm uniformes, seu laminarum in modum sub variâ formâ et latitudine, et vicinitate sparsæ, seu universalem intestinatorum circuitum occupantes.

2° Mucosa spissata, modò quasi tumulus exsurgit, modò cristas et polypos exhibet. Ejus glandulæ tumefactæ passim exsiliunt, et

sive sint sicut *stellæ firmamenti* sparsæ, sive conglomerentur, præclara hæc exanthemata referunt quæ jam à *Peyer*, *Brunner*, *Morgagni*, *Lieutand*, *Lecat*, *Ræderer*, *Wagler* signata, nostratum observatorum *Bretonneau*, *Andral*, *Billard*, *Louis* investigationibus descriptionem verè finitam contigerunt.

3° Sæpius mucosa emollitur. Hæc alteratio præcipuè à doctoribus *Cruveilhier*, *Louis*, *Andral* illustrata, non eandem continuò induit speciem. Quandoque rubrum, nonnunquam pallidum colorem præfert. Quæcumque sit, ea fieri potest mollities, ut mucosa omninò dissoluta effluat.

4° Rariùs firmitatem insuetam mucosa assequitur.

5° Ulcera quorum formas et species pro justo dinumerare vix possibile est, modò mucosam solam eradunt et superficiem tantùm excoriant, modò mucosâ penitus destructâ, muscularem usquè telam invadunt, et nimio sæpiùs, pro maximo infortunio, ipsum peritoneum terebrantia, totum intestinum effodunt.

6° Humores quibus intestina lubricantur, non minoribus vitiantur læsionibus. Sic bilis suffusio generalis, atra, viridis aut lurida, mucosam universalem imbuere visa fuit. Mucus ipse duos præcipuè præbet habitus : modò lentitiâ propriâ destitutus, quasi serum apparet; aliundè spissatus et concretus, membranas efformat quæ, si quibusdam fidere debemus, aliquandò intestinorum meatum obstruxerunt.

Sanguis purus seu materièbus variis immixtus nonnullo in casu mucosam insuper effunditur.

Purem quoque merum observare est.

7° Gangrena quam sæpè sæpiùs antiqui suspicati sunt, quamvis rarè eveniat, aliquoties tamen reipsâ existit.

8° Tubercula reperta sunt parietibus infixa, sive cum ulceribus, sive absque ulcere.

9° Vasa sanguifera quæ intestina irrigant, inventa fuerunt frequentissimè turgida et inter membranas repentia totam ferè intestinorum compagem amplecti.

Ea est præcipuarum in canali digestivo læsionum post febres expositio. Læsiones in aliis organis rapidè nunc persequamur.

SECTIO SECUNDA. *Canalis digestivi annexa.*

1° *Ganglia mesenterica.* Comperta sunt tumefacta, rubentia, pluries in purem conversa.

2° *Hepar.* Congestionibus sanguineis confertum hepar, quandoque sic emollitur ut sub digitis in detritum desinat. Abscessus quoque in eo fieri possunt. Quandoque hypertrophîâ enormi pollet; variis denique coloribus et maculis conspectus ejus mutatur. Bilem in vesiculâ contentam nigrantem sæpè invenit doctor Andral, et quasi syrupum spissam, aliundè ferè decoloratam et aquosam, tum deniquè nullos consuetos characteres præstantem in materiam saniosam conversam.

3° *Splen.* Post febres intermittentes quantam molem præferre potest splen quis nescit? In febribus quoque malignis sæpissime sanguine congestum et in putredinem quasi reducitur; rariùs minuitur. Professor Andral nunquàm illud organum post febres intactum invenisse fatetur.

4° *Pancreas.* Aliquoties in pus conversus fuit, sed rarò afficitur.

SECTIO TERTIA. *Apparatus urinalis.*

In vesicâ ulcera detecta fuere post febres typhoïdes. Nonnunquàm sanguinis effluvium. Renes in eisdem emollitos et sanguine imbutos observare datum fuit.

SECTIO QUARTA. *Apparatus circulationis.*

Cor flaccidum et emollitum, vasa sanguifera parietibus internis rubentia, à longo tempore signaverunt observatores, sed in eo facto potissimùm intenderunt doctores *Bertin* et *Bouillaud*.

SECTIO QUINTA. *Apparatus respirationis.*

In tracheâ arteriâ, post febres typhoïdes, ulcera. Pulmo ipse phlegmasiâ peculiariâ correptus quam professor Andral pultaceam vocare proponit, hepatisationem rarò meram exhibuit. In pleuris sanguinis effluvia.

SECTIO SEXTA. *Systema nervosum.*

Inter systemata organica quæ læsa in febribus fuere, hoc systema minimè sæpiùs læsum, à doctore Andral inventum fuit: Atamen doctores *Serres* et *Lallemand*, unus in medullari spinâ, alter in cerebro plurimas signaverunt alterationes.

SECTIO SEPTIMA. *Systema musculare.*

Nil est communiùs in febribus malignis musculos reperire lividos, cruore labefactatos et ut ità dicam putrefactos.

SECTIO OCTAVA. *Systema cutaneum.*

Cutanea superficies labibus infinitis maculatur; eruptiones exsurgunt petechiales, typhoïdes, ecchymoses, vibices, etc.; quândòque pallida et squamosa in pulverem eraditur, nonnunquàm sudoribus frigidis et spissis madefactata.

Numerosiores adhuc sunt quæ per anatomen in cadaveribus post febres essentielles dictas defunctorum læsiones investigantur.

An semper primitivæ fuerunt?

Si semper primitivæ fuerant, symptomatibus constanter ritè congruerint; semper læsiones, nisi omnes exstitissent, una saltem exstitisset; febris phænomena non humoribus læsis explanarentur; principium vitæ directè et primitè affici non posset, sed:

1º Symptomatibus non constanter ritè congruunt.

Sua quisque observata recordari si voluerit, breviter constabit casus quàm multos evenisse in quibus omnia quæ per febres decurrerunt phænomena solidorum læsionibus minimè convenerunt. Sic 1º fuere deliria absque ullâ cerebri alteratione; vomitus quoque absque ullâ stomachi aut intestinorum modificatione; anhelitus absque pulmonum ullo vitio; adynamiæ, quanquàm muscoli sani evaserint; circulationis conturbationes, nullâ in vasis sanguiferis et corde læsione detectâ, etc.

2º Sæpissimè levior læsio fuit, quanquàm gravissima fuissent symptomata, et aliundè levissima symptomata quanquàm gravissimæ læsiones.

Hanc ut inter symptomata et læsiones discrepantiam explicarent Solidisti, consensum sympathicum et sensilitatem quamdam pro variis variam evocârunt. Tale responsum aliquid valere posset, quanquàm minimum, si semper læsiones post febres adfuerant.

2° *Non semper exstiterunt læsiones solidorum.*

Factis quæ tale probant propositum abundat scientia, et nemo est nostrum, si bona fides adhibetur, qui per se pluries talia non fateatur observavisse.

Hodierna animorum directio et impulsus usque adeò anatomicæ scientiæ profuit, ut jam tandem organorum structura et species quæ physiologiæ congruant in aperto ferè omnibus venerint, et observatori erroris ansam deinceps præbere vix possit eorum attempta scrutatio.

Secedat idcirco objurgium quod vulgari hiatu clamare nimio adhuc multi solent nostram contra in organorum detegendâ instructione potentiam. Multa sanè nos fugiunt et fugient; sed quid hæc intima et minuta anatomia ad febrium naturam?

Aliud verò majoris ponderis argumentum et à *Bichat* jam emissum sæpè redit; id est quòd *solidorum* læsionem post mortem dissipatio ea quandòque sit, ut nulla vestigià, nequidem minima remaneant. Erysipelas cutaneus sic vanescit, quòd si tamen phlegmasia intensa fuerit, rubor quo insignitur in cadavere non cessat. Exindè levem solummodò læsionem, et minimi pretii, sic disparere videre erit.

Tertium argumentum Solidisti à *Morgagni* excerptum rursus et rursus proponunt, rapiditatem scilicet mortis læsionum absentiam inducere, et eò faciliùs quòd organa affecta maximè ad vitam conferunt. Quid suprà dixi adhuc referendum, id unum adjiciam: cerebro spinalis systematis nonnunquam et profunda labes, nullis ferè symptomatibus stipatur; quomodò satis minuta læsio quam conspicere nemini datum est, gravissimis, et citò lethalibus phænomenis præceps et sufficiens occasio fieri posset? Id saltem in dubium revocare fas est.

Nullâ igitur reipsâ ope ad solidorum detegendas læsiones, quandò fuerint, indiget anatomen; et si non detectæ fuerunt, non existebant.

3° *Febris phænomena explanare possunt humorum alterationes.*

A galenicis theoriis res medica sanè abhorret; sed facta tot et tanta conveniunt, præsertim à novissimis annis, quæ alterationem humorum denuntiant, ut humorale systema scientiæ progressibus et physiologiæ aptum, quotidie magis ac magis confirmetur.

Sanguis *caro fluens*, ut aiebat *Bordeu*, reipsâ est. Etenim chemia in eo detexit solidorum elementa; coagulatus omnia organorum rudimenta præbuit. Doctor *Andral* sanguinem in splene congestum irritari et à propriâ substantiâ secretionem morbidam educere posse arbitratur. Si cæterum in hoc intendimus quòd in evolutione fæta omnes solidi primitè, sint liquidi, quòd nullum solidum postea in corpore efformetur, quin priùs ejus substantia fuerit fluida, et deformetur quin rursus in fluidum convertatur, concludere jam ferè possemus ab *Horne* et multis aliis solidos esse statum verè transitorium, et humores contra statum permanentem.

Quidcumque de hâc lite sit, alterato sanguine, omnia febrium phænomena declarata fuisse constat.

Quæ jam in primo capite diximus de accidentibus adynamicis, *malignis* quæ vulneribus supervenerunt, cum pus aut materia saniosa torrentem sanguinis irruerint, tale propositum sustinere valent. Illud verò affirmare et directè statuere veniunt experientiæ à doctoribus *Gaspard*, *Leuret*, *Magendie*, etc., institutæ. Saniosas materias, sanguinem infectum per venas injecerunt; tunc non solummodò febrium phænomena apparuère, sed etiam omnes ferè solidorum læsiones quas supra retulimus, productæ fuerunt. Doctor *Velpeau*, in academiâ medicâ (février 1825), observationem hominis retulit in quâ homo congestionis in cerebro signis occu-

buerat, et in cujus cadavere omne circulationis systema sanguine pultaceo impleretur. *Bichat*, ut nemo nescit, in venâ cavâ inferiore, jam sanguinem saniosum invenerat. Non semper, et id fateri debemus, sanguinis alterationem sic expromere possumus; sed quis nescit miasmata quæ revera exstant, aera inficientia, nec tamen sensibus corripri posse? Si sanguis ab animali ægrotante evacuatus, morbum eundem animali sano communicat, non dubium est, quanquàm investigatio et quidem chemia, nihil in ejus qualitatibus modificatum invenerit, illum vitari.

Si sanguine fœdato febres frequentissimè decurrunt, humores quoque ex eo secretos et alteratos multa febrium phænomena creare posse quis negabit? Historiam à *Morgagny* relatam juvenis post febrem defuncti legere est, in quâ bilem quæ stomachum implet ità nocentem invenit ut duæ columbæ quibus hæc bilis lanceolæ ope infixæ fuit subitò occubuerint. Doctor *Orfila* eandem experientiam in eodem casu iteravit, resina bilis tantum acritatis præbebat ut labia simul ac tangeret ea corroderet. Doctor *Chaussier* profitebatur succos in stomacho eformatos alterari posse ità ut quàm gravissimis accidentibus ansam dare possent.

Inter eas febres quarum causæ per humores decurrunt, numerandæ sunt plurimæ ex essentialibus *simplicibus* dictis, scilicet febres *inflammatoria*, *biliosa*, *mucosa*. Omnes quæ gravissimis stipantur symptomatibus, *adynamicæ*, *ataxo adynamicæ*, et uno quæ communi typhoïdeo nomine designantur, *typhus* propriè dictus, *flava febris*, *pestis*, etc., intermittentes denique ferè omnes.

4° *Principium vitæ directè et primitivè affici potest.*

Hoc principium undique per œconomiam proditum, quodcumque sit, sive *Ερορμον* Hippocratis, sive Vanhebmontis *archea*, *impetum faciens* Boerrhæarii, *anima* stahlianorum; sive recentiorum *vis vitalis*, *vis nervosa*, *principium nervoso electricum*, etc., etc., directè affici videtur in plurimis ex symptomaticis dictis febribus quarum causa occasionalis *spontanea* habetur. Idem in nervosis propriè nuncupatis, *hecticâ verâ*; *consumptivâ*; idem quoque in

nonnullis inter intermittentes perniciosas dictas, ut *cerebrali fe-
bri*, etc., quæ omnes febres verè essentielles abeunt.

CONCLUSIONES GENERALES.

A primitivâ solidorum læsione rarò febres reipsâ pendere vi-
dentur; sæpissimè ab humoribus; nonnunquàm à directâ prin-
cipii vitalis affectione.